

Tuff höstrapsvinter 2011

En hård vinter följdes av en torr vår med rapsbaggar och knoppbortfall. Men höstrapsen kompenserade med stora frön och gav hygglig skörd. Också vårrapsen avkastade bättre än väntat så rapsens ekonomiska netto blev högt 2011.

Text: Henrik Strindberg, Svensk Raps

Foto: Jens Blomquist

Hösten, vintern och våren 2010–11 var vädermässigt en riktigt tuff prövning för höstrapsodlingen. Odlingsområdet i södra Sverige drabbades extra hårt.

Tappade 10 000 hektar

Redan inledningsvis på sensommaren 2010 kom onormalt stora mängder nederbörd. Det medförde en betydligt mindre sådd av höstraps i detta område. Totalt sjönk den sådda arealen i hela landet med cirka 10 000 hektar från 72 500 hektar hösten 2009, till 62 500 hektar hösten 2010. På detta följde en kall vinter med mycket snö initialt, och med barfroster hela våren. Vi bedömer att cirka 5 000 hektar fick köras upp på grund av vinterskador.

Stress gav knoppbortfall

Våren var inte bara mycket kall och blåsig, det var väldigt torrt under april månad och någon egentlig nederbörd kom inte förrän en bit in i maj. Det ledde till sen utveckling i bestånden och stressade plantor. Tydliga tecken på näringsbrist, framför allt kväve, kunde man se i många odlingar. Runt påskhelgen kom sedan värmen och

Luckig höstraps. Blött från starten och sedan snö och kyla tunnade ut höstrapsbestånden vintern 2010–2011. Men rapsen kompenserade med stora fröer och medelskörden i Sverige landade trots allt kring 3150 kilo per hektar. Med ett högt pris gav det 2011 återigen ett bra netto i rapsodlingen.

med den en stor inflygning av rapsbaggar. Många odlingar i framför allt Skåne befann sig vid detta tillfälle i ett mycket känsligt stadium. Bestånden blev så stressade att det uppstod stora mängder knoppbortfall.

Växla preparat

Inflygningen av rapsbaggar varade dessutom under än längre tid, vilket medförde att en del odlingar fick behandlas flera gånger. Preparatvalet visade sig också ha stor betydelse. Pyretroid-

resistens tycks nu vara allmänt utbredd och på vissa lokaler är upp mot 90 procent av baggarna resistent. Vikten av att växla preparat framstår som allt viktigare. De som använde preparat med annan aktiv substans som första behandling, Biscaya eller Mospilan, hade betydligt mindre skador av rapsbaggen. Med tanke på den torra perioden i april, var det också 2011 rätt att lägga allt kväve direkt vid första givan. Nya spridningsregler som trädde i kraft 1 januari 2011 innebär att inget kväve får spridas tidigare än 1 mars. De medför att lönsamheten för delad N-giva sjunker.

Vårrapshybrider tågar in

Sådden av vårraps blev överlag god, men stannade trots allt kring 35 000 hektar. Hybridsorterna fick 2011 ordentligt genomslag och ser ut att ta allt större del av marknaden. Vårrapshybriderna bidrar med större odlings-säkerhet. Det ska förhoppningsvis medföra att odlare i allt högre grad, väljer att så vårraps på de fält där man hade tänkt odla höstraps, men av någon anledning inte lyckats med detta. På dessa fält är en bibehållen varierad växtföljd och ett högt förfruktsvärde viktiga argument för vårraps och självklara ingredienser i en lönsam växtodling.

Bestånd kompenserade

Den goda utvecklingen i rapsbestånden under juni och juli, bidrog till att skördarna blev så pass höga som de faktiskt blev och betydligt bättre än de bedömningar som gjordes efter vårvintern. Förhållandevis små angrepp av svamp och andra insekter än rapsbagge, gjorde att rapsen genom beståndsutveckling kompenserade med en storfröig skörd. Höstrapskörden per hektar hamnade på ca 3 150 kilo och vårrapskörden på ca 2 100 kilo enligt medlemsenkäterna.

Raps gav högt netto

Rapspriset var förhållandevis högt under 2011, vilket medförde ett bra ekonomiskt utbyte i oljeväxtodlingen. De som låste sitt pris i v 20–22 nådde upp mot 4:30 per kilo. Det är den högsta noteringen sedan sommaren 2007 då vi satte rekord med priser upp mot 4:50. Till skillnad från 2007 verkar nu priset ha stabiliserat sig på en högre nivå, vilket medfört att de flesta odlare denna gång hunnit med att sälja till fina priser. De odlare som hade köpt sina insatsvaror, framför allt gödseln, under hösten 2010, fick därför ett bra netto på 2011 års rapsodling.«